

Prima instanță: S. Gîrbu

Instanța de apel: N. Traciuc, I. Cotruță și Ș. Niță

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
Î N C H E I E R E

27 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecător:

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadî și Oleg Stemoială

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ministerul
Finanțelor al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Onufriev
Alexandr către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al
Republicii Moldova și Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Republicii
Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral, cauzat prin deținerea în condiții
inumane și degradante,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016, prin care
apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul
Finanțelor al Republicii Moldova au fost respinse, iar apelul declarat de Onufriev
Alexandr a fost admis și modificată hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău
din 29 mai 2015.

A C O N S T A T A T:

La 10 septembrie 2014, Onufriev Alexandr a depus cerere de chemare în
judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al
Republicii Moldova și Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Republicii
Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral, cauzat prin deținerea în condiții
inumane și degradante.

În motivarea pretențiilor a invocat că la 09 iunie 2013, în privința sa de către
SUP a IP Rîșcani, mun. Chișinău a fost intentată cauza penală nr. 2013021340
conform semnelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzute de art. 151
alin. (1) Cod Penal al RM. La aceeași dată a fost reținut în temeiul art. 166 alin. (1) și

(3) CPP, iar la 11 iunie 2013 de către Procuratura sect. Rîșcani în adresa Judecătorei Rîșcani a fost depus un demers privind aplicarea măsurii preventive sub formă de arest preventiv pentru o perioadă de 30 zile. Prin încheierea Judecătorei Rîșcani din 11 iunie 2013 a fost admis demersul procurorului, în privința sa fiind eliberat mandat de arest pe un termen de 30 zile, cu calcularea termenului din momentul reținerii.

Menționează reclamantul că la 03 iulie 2013, procurorul a solicitat prelungirea măsurii preventive pentru o perioadă de 30 zile, demersul fiind admis. La 05 august 2013, de către procurorul Procuraturii Rîșcani iarăși a fost înaintat un nou demers de prelungire a arestului, însă instanța a concluzionat că demersul înaintat nu este pasibil de a fi admis, fiind dispusă schimbarea măsurii preventive din arest preventiv cu liberarea provizorie sub control judiciar cu eliberarea imediată în sala de judecată.

Prin urmare, pînă la 07 august 2013, reclamantul a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău.

Onufriev Alexandr precizează că potrivit rapoartelor de vizită preventive efectuate la Penitenciarul nr. 13, mun. Chișinău a Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova, membrii grupului de lucru și-au exprimat îngrijorarea referitor la mai multe încălcări ale condițiilor de detenție și anume „...imposibilitatea și neasigurarea deținuților de a-și satisface necesitățile fiziologice în condiții decente și curate; ... deținuților le sunt date saltele cu un grad avansat de uzură, rupte și murdare; ... este instituit un grafic de aprovizionare cu energie electrică, în timpul zilei și nopții energia fiind sistată;... încălcările atestate în ceea ce privește respectarea art. 24 din Constituția Republicii Moldova (dreptul la integritate fizică și psihică)...”. Cu un an mai devreme funcționarii Centrului pentru Drepturile Omului au atenționat asupra următoarelor constatări „...marea majoritate a celulelor... nu corespund standardelor naționale și internaționale privind condițiile de cazare; ... s-a constatat faptul supraaglomerării; ...condițiile sanitar-igienice nu corespund prevederilor art. 225 Cod de executare..., astfel pereții sunt insalubri, podelele fiind reci, de beton, simțindu-se umiditate sporită, ... condițiile în veceu sunt salubre, fiind vizibilă igrasia, ... de asemenea deținuții nu sunt asigurați cu apă potabilă curată și permanentă și nu au posibilitatea de a-și menține igiena zilnică, ...deținuții fiind nevoiți să-și spele și să usuce hainele în celulă, pe funii agățate haotic ceea ce ridică nivelul umidității și mirosul insuportabil în celulă, ... deținuții nu au posibilitatea de a se spăla decît odată pe săptămână,... mulți deținuți au înaintat acuze referitor la faptul că sunt mușcați de insecte-paraziți..., urme de mușcături fiind vizibile;... lipsa unei iluminări suficiente”.

În rapoartele Comitetului European de Prevenirea Torturii, bazate pe vizitele repetate efectuate în instituția penitenciară respectivă, precum și în avizele avocatului parlamentar menite de a ameliora condițiile de detenție în acest penitenciar s-a atras atenție că condițiile de detenție pot fi atribuite celor degradante și inumane.

Consideră reclamantul că afectul cumulativ al condițiilor de detenție (supraaglomerarea severă, cu puțin acces la lumina zilei, cu acces limitat la apa de la robinet, în special pe parcursul nopții și în prezența unor mirosuri urâte de la veceu, în

timp ce nu era asigurat cu hrană de cantitate și calitate suficientă sau lenjerie de pat ect.) constituie tratament inuman și degradant, iar art. 3 din Convenție prevede că nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

Solicită Onufriev Alexandr încasarea din bugetul de stat prejudiciul moral în mărime de 4000 euro în lei moldovenești la cursul oficial din ziua executării hotărârii.

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 29 mai 2015, cererea de chemare în judecată înaintată de Onufriev Alexandr către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral, cauzat prin deținerea în condiții inumane și degradante a fost admisă parțial. S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, în beneficiul lui Onufriev Alexandr suma de 1000 lei – cu titlul de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 92, 93-96).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016, apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova au fost respinse, iar apelul declarat de Onufriev Alexandr a fost admis, fiind modificată hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 29 mai 2015, în partea admiterii acțiunii, majorând cuantumul prejudiciului moral încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, în beneficiul lui Onufriev Alexandr, de la suma de 1000 lei, pînă la suma de 5000 lei (f.d. 157, 158-163).

La 02 iunie 2016, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a contestat cu recurs decizia instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului recurenta a invocat faptul că atît instanța de apel, cît și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a pricinii, fiind aplicate eronat normele de drept material și încălcate normele de drept procedural. Totodată, recurentul atrage atenția instanței de recurs asupra faptului insuficienței motivării deciziei contestate.

Copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 19 aprilie 2016 (f.d. 165), fiind recepționată de către recurent la 26 aprilie 2016 (f.d. 174).

Prin urmare, instanța de recurs constată că recursul a fost declarat în termen.

La 25 iunie 2016, în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului declarat de Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, însă pînă la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu prevederile art. 439, alin. (2) și (3) CPC după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neapărării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului, în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova este inadmisibil.

În conformitate cu dispoziția art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, temeiurile recursului declarat, nu se încadrează în prevederile art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC. Mai mult decît atît, cauza a fost judecată cu respectarea normelor de drept material și procesual, iar recursul fiind vădit neîntemeiat.

Călăuzindu-se de prevederile art. 440 CPC al RM, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ a constatat existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433 CPC și anume la lit. a), care expres prevede că cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

În acest sens, instanța de recurs accentuează că, potrivit art. 440, alin. (1) CPC, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433 CPC, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 CPC și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, completul reamintește prin prisma jurisprudenței CEDO, fosta Comisie a arătat că „... art. 6 parag.1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes” (cauza Rebat și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că, instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, aplicînd corespunzător normele de drept material și respectînd normele de drept procedural, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție,

DISPUNE:

Recursul declarat de Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală